

SPIS TREŚCI

Od Autorek / 9

Wprowadzenie / 13

Część I. Geneza i rozwój pedagogiki przedszkolnej w Polsce / 17

1. Pierwsze koncepcje edukacji małego dziecka / 19
 - 1.1. Koncepcje edukacji małego dziecka w Oświeceniu / 19
 - 1.2. Koncepcje edukacji małego dziecka w okresie Pozytywizmu / 27
2. Europejskie paradygmaty wychowania przedszkolnego / 44
 - 2.1. Pedagogika przedszkolna Fryderyka Wilhelma Froebela (1782–1852) / 44
 - 2.2. Pedagogika przedszkolna Marii Montessori (1870–1952) / 52
 - 2.3. Pedagogika funkcjonalna Edwarda Claparede (1873–1940) / 61
 - 2.4. Ośrodki zainteresowań Owidiusza Decroly'ego (1871–1932) / 67
3. Polskie koncepcje wychowania przedszkolnego w okresie międzywojennym / 72
 - 3.1. Maria Weryho-Radziwiłłowiczowa (1858–1944) / 75
 - 3.2. Stefania Marciszewska-Posadzowa (1874–1955) / 84
 - 3.3. Natalia Cicimirska (1881–1959) / 89
 - 3.4. Zofia Żukiewiczowa (1881–1956) / 93
 - 3.5. Zofia Bogdanowicz (1897–1976) / 98
 - 3.6. Udział polskich psychologów w budowaniu naukowości pedagogiki przedszkolnej / 102
 - 3.7. Początki naukowej pedagogiki przedszkolnej w Polsce / 117

Część II. Podstawy wychowania przedszkolnego / 125

1. Teoretyczne konteksty wychowania przedszkolnego / 127
 - 1.1. Koncepcje wychowania przedszkolnego / 127
 - 1.2. Modele wychowania przedszkolnego / 128
2. Organizacja wychowania przedszkolnego w Polsce / 134
3. Funkcje i zasady wychowania przedszkolnego / 138
 - 3.1. Funkcje przedszkola wobec dziecka / 138
 - 3.2. Zasady wychowania przedszkolnego / 139
4. Istota programów wychowania przedszkolnego / 152

Część III. Metodyka wychowania przedszkolnego / 157

1. Zabawa jako podstawowa forma aktywności dziecka w wieku przedszkolnym / 159
 - 1.1. Definicje zabawy / 159

- 1.2. Funkcje zabawy / 162
- 1.3. Rola nauczyciela przy organizacji zabawy dzieci / 163
- 1.4. Zabawka w przestrzeni przedszkola / 167
2. Sytuacje edukacyjne i zadania we wspieraniu rozwoju dziecka / 171
 - 2.1. Klasyfikacja metod według Marii Kwiatowskiej / 175
 - 2.2. Klasyfikacja metod w ramach pedagogiki zabawy / 176
 - 2.3. Klasyfikacja metod aktywizujących / 178
 - 2.4. Strategie rozwijające myślenie dzieci / 182
 - 2.5. Tutoring rówieśniczy w przedszkolu / 188
3. Metodyka poszczególnych typów edukacji jako przygotowanie do integrowania wiedzy i umiejętności dzieci / 194
 - 3.1. Dydaktyka twórczości w przedszkolu / 194
 - 3.2. Kształcenie językowe dla dzieci w wieku przedszkolnym / 198
 - 3.3. Koncepcje nauczania czytania i pisania w przedszkolu / 204
 - 3.4. Przedszkolna edukacja matematyczna / 218
 - 3.5. Metodyka edukacji społeczno-przyrodniczej w przedszkolu / 228
 - 3.5.1. Wychowanie społeczno-moralne w przedszkolu / 228
 - 3.5.2. Przedszkolna edukacja przyrodniczo-ekologiczna / 241
 - 3.6. Metodyka edukacji muzycznej w przedszkolu / 248
 - 3.7. Metodyka edukacji plastyczno-technicznej w przedszkolu / 255
 - 3.8. Metodyka edukacji zdrowotnej w przedszkolu / 266
 - 3.9. Edukacja teatralna i drama w przedszkolu / 277
 - 3.10. Edukacja medialna w przedszkolu / 284
 - 3.11. Metodyka nauczania dzieci języka obcego / 291
4. Alternatywne systemy pedagogiczne w przedszkolu / 296
 - 4.1. Metoda Marii Montessori we współczesnych przedszkolach / 296
 - 4.2. Przedszkola waldorfskie / 302
 - 4.3. Plan daltoński w przedszkolu / 308
 - 4.4. Specyfika przedszkoli wielokulturowych i wielojęzycznych / 316
 - 4.5. Przedszkola leśne / 322
5. Problemy adaptacji dziecka do warunków przedszkola / 325
 - 5.1. Czynniki utrudniające dziecku adaptację do warunków przedszkola / 327
 - 5.2. Trudności dziecka w procesie adaptacji do warunków przedszkola / 328
 - 5.3. Warunki sprzyjające adaptacji dziecka do przedszkola / 330
6. Partnerstwo we współpracy nauczycieli i rodziców / 335
 - 6.1. Podstawa prawna współpracy z rodzicami na terenie przedszkola / 335
 - 6.2. Problemy w zakresie współpracy przedstawicieli przedszkola i rodziców / 336
 - 6.3. Czynniki sprzyjające współpracy nauczycieli i rodziców / 338
 - 6.4. Zasady współpracy nauczycieli i rodziców / 339
 - 6.5. Formy współpracy przedszkola i rodziców / 341

Część IV. Diagnoza przedszkolna / 351

1. Definicja i cel diagnozy przedszkolnej / 353
2. Podstawa teoretyczna diagnozy w ujęciu historycznym / 354

3. Współczesna koncepcja diagnozy przedszkolnej / 357
4. Zasady w postępowaniu diagnostycznym / 358
5. Etapy procesu diagnostycznego / 359
6. Funkcje diagnozy / 363
7. Metody procesu diagnostycznego w przedszkolu / 364
8. Sfery rozwojowe dziecka jako przedmiot diagnozy / 376
9. Specyfika diagnozy gotowości dziecka do podjęcia zadań szkolnych / 398
10. Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu / 406

Część V. Przestrzeń edukacyjna w przedszkolu / 417

1. Przestrzeń edukacyjna i jej wybrane cechy / 419
2. Aranżacja przestrzeni materialnej w przedszkolu / 421
3. Zagospodarowanie czasu w przedszkolu / 428
4. Aspekty społecznej przestrzeni edukacyjnej w przedszkolu / 433

Część VI. Nauczyciel wychowania przedszkolnego / 439

1. Współczesne oczekiwania wobec nauczyciela przedszkola / 441
 - 1.1. Kwalifikacje nauczycieli przedszkola / 442
 - 1.2. Postulowane kompetencje nauczycieli przedszkolnych / 446
2. Zarządzanie przez nauczyciela własnym rozwojem zawodowym / 452
 - 2.1. Planowanie własnego rozwoju zawodowego / 453
 - 2.2. Innowacyjność nauczyciela przedszkola / 456
3. Problemy etyczne nauczyciela przedszkola / 460

Źródła portretów / 465

Indeks nazwisk / 467

Indeks rzeczowy / 473